

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
Приватна непрофитна високообразовна установа
Самостојна висока стручна школа
БИЗНИС АКАДЕМИЈА СМИЛЕВСКИ – БАС
Скопје

П Р А В И Л Н И К

за условите, критериумите, постапката и правилата
за запишување и студирање на прв циклус на студии на БАС

- ПРАВИЛНИК ЗА ПРВ ЦИКЛУС НА СТУДИИ НА БАС –

Скопје, јули 2025

Врз основа член 60 став 1 алинеја 14 од Статутот на БАС и врз основа на Предлог Правилникот за условите, критериумите, постапката и правилата за запишување и студирање на прв циклус на студии на БАС (дел. бр. 0205-87/4 од 20.02.2019 година), како и врз основа на предлог измените од Наставничкиот совет на БАС од одржаната седница на 11.07.2025 г., Органот на основачи на БАС на ден 14.07.2025 година го донесе следниов

**Правилник
за условите, критериумите, постапката и правилата за запишување и
студирање на прв циклус на студии на БАС**

1. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

(1) Со овој Правилник се уредуваат условите, критериумите, постапката и правилата за запишување и студирање на прв циклус на студии на Бизнис академијата Смилевски – БАС (во натамошниот текст БАС).

Член 2

(1) Првиот циклус на стручните студии на БАС се остварува според акредитирани студиски програми, а во согласност со Законот за високо образование, Статутот на БАС, овој Правилник и другите нормативни акти на БАС.

(2) Студиските програми на прв циклус на студии се со времетраење од 3 (три) години и со нивно завршување се стекнуваат 180 ЕКТС кредити.

(3) Согласно Фраскатиевата уредба за утврдување на научно-истражувачките полиња од трето ниво (области) од 19.04.2024 години (Сл. весник на Р.С. Македонија, бр. 91, стр. 22) БАС врши високообразовна дејност во научното подрачје 5. Општествени науки, научно поле 5.02 Економија и бизнис, во научна област која е предвидена со студиските програми на прв циклус на студии на БАС.

(4) На БАС можат да се организираат програми за стручно и професионално усовршување врз основа на концептот за доживотно учење и стручно образование пократко од три години согласно Законот, Статутот на БАС, овој Правилник и другите нормативни акти на БАС.

2. УСЛОВИ И НАЧИН НА ЗАПИШУВАЊЕ НА ПРВ ЦИКЛУС НА СТУДИИ НА БАС

2.1. Право на запишување на прв циклус на студии на БАС

Член 3

(1) На прв циклус на студии на БАС може да се запише лице кое положило државна матура или меѓународна матура или кое завршило четиригодишно средно образование

според прописите кои важеле пред воведувањето на државната матура.

Член 4

(1) На прв циклус на студии на БАС може да се запишат кандидати кои се државјани на Р. Северна Македонија и своето образование го завршиле во Р. Северна Македонија; кандидати кои се државјани на Р. Северна Македонија и своето образование го завршиле во странство; кандидати странски државјани со завршено средно, вишо или високо образование на високообразовните установи во Р. Северна Македонија или во странство.

(2) Државјанин на Р. Северна Македонија или странски државјанин кој го завршил претходното образование или дел од претходното образование во странство, може да се запише на прв циклус на студии доколку му се признае образовната квалификација стекната во странство согласно Законот за високото образование.

Член 5

(1) На прв циклус на студии на БАС може да се запише кандидат странски државјанин со примена на начелото на заемност.

(2) На прв циклус на студии на БАС може да се запише и кандидат без државјанство под исти услови како и државјаните на Р. Северна Македонија.

Член 6

(1) Право на запишување на прв циклус на студии на БАС имаат и студенти од други високообразовни установи, како и дипломирани лица со посебна постапка за трансфер на кредити, односно признавање на претходно положени испити. Право на запишување на прв циклус на студии на БАС имаат и кандидати - студенти кои преминуваат од една на друга високообразовна установа, односно од едни на други студиски програми во истата или од друга високообразовна со постапка за трансфер на кредити, односно признавање на претходно положени испити.

(2) Право на запишување на прв циклус на студии на БАС имаат и кандидатите – студенти кои преминуваат од една во друга високообразовна установа, односно од едни на други студиски програми во истата или од друга високообразовна установа од првото затворање на матичната книга до нејзино второ затворање и при тоа да ги користи предностите на кредит трансфер системот, како и под други услови предвидени со Закон и подзаконски акти.

(3) За утврдување на соодветноста на предметните програми и студиските програми за трансфер на кредити, Наставничкиот совет на БАС формира посебна комисија составена од тројца наставници. Комисијата врши признавање на кредити од друга предметна програма само доколку утврди дека резултатите кои студентот ги постигнал во процесот на учење на другата студиска програма, односно високообразовна установа, ги задоволува барањата на предметната програма на која го врши трансферот и доколку студентот се стекнал со потребните компетенции кои се потврдени со позитивна завршна оценка.

(4) Условите, постапката и начинот на пренесување на ЕКТС кредити и премин од една на друга студиска програма или од една на друга високообразовна установа се

утврдени со Правилникот за единствениот кредит трансфер систем и премин од една на друга студиска програма, односно од една на друга високообразовна установа.

Член 7

(1) Висината на школарината и уписнината за студентите на прв циклус на студии ја одредува Органот на основачи на БАС.

(2) Висината на школарината и уписнината за студентите на прв циклус на студии кои се странски државјани ја одредува, исто така, Органот на основачи на БАС.

2.2. Одлука за бројот на студентите кои се запишуваат на прв циклус на студии на БАС

Член 8

(1) Одлука за бројот на студентите кои се запишуваат на прв циклус на студии на БАС донесува Наставничкиот совет на БАС. Бројот на студентите не може да биде поголем од бројот утврден со решението за акредитација на студиските програми на БАС.

(2) Врз основа на утврдениот број на студенти кои се запишуваат на прв циклус на студии на БАС, Наставничкиот совет на БАС донесува одлука за објавување на јавен конкурс за запишување на прв циклус на студии на БАС.

2.3. Начин на запишување на прв циклус на студии на БАС

Член 9

(1) Начинот на запишување на студенти на прв циклус на студии на БАС се врши врз основа на јавен конкурс кој го објавува БАС, најмалку пет месеци пред започнувањето на наставата.

(2) Конкурсот за запишување на студентите се објавува во еден дневен весник и на интернет страницата на БАС.

(3) Конкурсот за запишување на студенти на прв циклус на студии на БАС треба да ги содржи следниве информации:

- 1) Име на високообразовната установа и негова адреса;
- 2) Назив на студиската програма;
- 3) Место на изведување на студиската програма;
- 4) Времетраење на студиите;
- 5) Услови на запишување;
- 6) Предвиден број на слободни места за запишување на прв циклус на студии;
- 7) Постапки и рокови за пријавување и за изведување на запишувањето на студиите;
- 8) Висината на школарината и уписнината што е должен студентот да ја плати.

(4) Кандидатите за запишување на прв циклус на студии на БАС, пријавата за запишување на прв циклус на студии заедно со потребната документација наведена во конкурсот ја доставуваат до седиштето на БАС или до одделенијата за дисперзирани студии.

2.4. Постапка за селекција на кандидатите при запишување на прв циклус на студии на БАС

Член 10

(1) БАС ја утврдува постапката за селекција на кандидатите за запишување на прв циклус на студии на начин на кој гарантира рамноправност на сите кандидати без оглед на раса, боја на кожа, пол, род, јазик, вера, политичко или друго уверување, етничко, национално или социјално потекло, имот, раѓање, општествена положба, инвалидност, сексуална ориентација и возраст.

Член 11

(1) Наставничкиот совет на БАС може да одлучи кои наставни програми за средно образование ќе бидат соодветни за запишување на прв циклус на студии на соодветна студиска програма на БАС.

Член 12

(1) Во случај на пријавување на поголем број кандидати од бројот утврден со конкурсот, при изборот на кандидатите за прием се врши рангирање на кандидатите според критериумите утврдени од уписната комисија. Листата на примените кандидати на прв циклус на студии се објавува на интернет страницата и на огласните табли на БАС.

2) Кандидат што остварил право на запишување на прв циклус на студии, а во предвидениот рок не се запишал, го губи правото на запишување и на негово место право на запишување добива следниот кандидат од листата од став (1) на овој член.

2.5. Комисија за пријавување и запишување на студенти на прв циклус на студии на БАС

Член 13

(1) Постапката за запишување на кандидатите на прв циклус на студии на БАС ја спроведува Комисија за пријавување и запишување на студенти на прв циклус на студии на БАС која ја формира Наставничкиот совет на БАС заедно со донесувањето на Одлуката за објавување на јавен конкурс за запишување на студенти на прв циклус на студии на БАС.

(2) Комисијата за пријавување и запишување на студенти на прв циклус на студии на БАС ја сочинуваат: Заменик директорот на БАС, еден наставник и деловниот секретар на БАС. Заменикот директор на БАС е во функција на претседател на Комисијата за пријавување и запишување на студенти на прв циклус на студии на БАС.

(3) Надлежности на Комисијата за пријавување и запишување на студенти на прв циклус на студии на БАС се:

- 1) го подготвува текстот на Конкурсот за запишување на студенти за прв циклус на студии на БАС во соодветната студиска година и го објавува во јавен весник;
- 2) ја води постапката за пријавување по објавување на конкурсот за запишување на студенти на прв циклус на студии на БАС за студиската година;
- 3) води грижа за реализација на постапката за пријавување и селекција на кандидати;
- 4) врши проверка и обработка на примените документите од кандидатите за запишување;
- 5) ја утврдува оправданоста на причините на кандидатите за вонредно студирање;
- 6) ги упатува барањата за трансфер на кредити до Комисијата за трансфер на кредити;
- 7) ја проверува и утврдува соодветноста на наставните програми од завршеното средно образование на пријавените кандидати;
- 8) води евиденција на пријавени и запишани студенти;
- 9) поднесува извештај за примените кандидати до Наставничкиот совет на БАС по завршувањето на секој уписан рок;
- 10) ја истакнува листата на примени кандидати на огласните табли и на интернет страницата на БАС по усвојување на листата од страна на Наставничкиот совет на БАС за секој уписан рок;
- 11) решава во првостепена постапка по приговори од кандидатите;
- 12) врши други работи утврдени со овој Правилник, Статутот на БАС и Законот за високото образование.

2.6. Право на приговор по постапката за запишување на студенти на прв циклус на студии на БАС

Член 14

(1) Кандидатите за студирање на прв циклус на студии на БАС имаат право на приговор за исправноста на постапката за селекција на кандидатите, што го доставуваат до Комисијата за пријавување и запишување на прв циклус на студии на БАС, во рок од 24 часа од објавувањето на резултатите на огласните табли и на интернет страницата на БАС.

(2) Комисијата за пријавување и запишување на студенти на прв циклус на студии на БАС е должна да одлучи по приговорот на кандидатот во рок до 24 часа од неговото поднесување, односно наредниот работен ден.

(3) Доколку Комисијата од став 2 на овој член не може да донесе одлука по однос на одреден приговор, приговорот го доставува до Наставничкиот совет на БАС.

(4) Наставничкиот совет е должен да го разгледа приговорот на кандидатот, во рок од 24 часа од неговото доставување, односно наредниот работен ден.

(5) Одлуката на Наставничкиот совет е конечна.

2.7. Статус на студент на прв циклус на студии на БАС

Член 15

(1) Конечната одлука за запишани студенти на прв циклус на студии ја донесува Наставничкиот совет на БАС по завршувањето на секој уписан рок.

(2) Врз основа на одлуките од Наставничкиот совет се врши запишување на студентите на прв циклус на студии и заведување во матичната книга на запишани студенти на прв циклус на студии.

Член 16

(1) Со запишување на прв циклус на студии на БАС се стекнува статус на студент.

(2) Статусот на студент се докажува со индекс и студентска легитимација.

Член 17

(1) На прв циклус студии на БАС може да се запишат студенти со статус на редовен студент кои редовно ќе студираат и студенти со статус на вонреден студент кои вонредно ќе студираат.

(2) Кандидатите за вонредни студенти мора да приложат соодветна документација во која се наведува причината за вонредно студирање. Комисијата за запишување на студенти на прв циклус на студии ја утврдува оправданоста на причините за вонредно студирање. За оправдани причини се смета работен ангажман, здравствени причини на кандидатот или други оправдани причини поткрепени со соодветна документација од страна на кандидатот, а одобрени од страна на Комисијата за пријавување и запишување на студенти на прв циклус на студии на БАС.

2.8. Уписнина, школарина и договор за школување на прв циклус на студии на БАС

Член 18

(1) Студентите на прв циклус на студии на БАС се запишуваат преку самофинансирање.

Член 19

(1) Износот на школарината и уписнината ги утврдува Органот на основачи на БАС.

- (2) Со школарината се утврдуваат трошоците за студирање за една студиска година, односно стекнување на 60 ЕКТС.
- (3) Уписнината претставува еднокретен надоместок што студентите го плаќаат при запишување на студиите и потпишување на договорот за школување на БАС.
- (4) Студентот при неговото запишување, добива информација за останатите административни трошоци кои се плаќаат на БАС согласно Ценовникот за дополнителни административни трошоци на БАС, а кој е објавен на студентскиот портал на БАС.
- (5) Органот на основачи на БАС, под посебни услови, може да определи дел или целосно ослободување од плаќање на школарината на БАС за одредени категории на студенти.

Член 20

- (1) Студентот запишан на прв циклус на студии на БАС склучува Договор за школување, со кој поблиску се утврдуваат меѓусебните права и обврски.
- (2) Договорот за школување го потпишува Директорот на БАС или друго овластено лице од БАС.

Член 21

- (1) По потпишување на Договорот за школување, студентот има обврска најдоцна до почетокот на првиот семестар да изврши уплата на уписнина, чија висина е утврдена во Договорот за школување.

2.9. Права и обврски на студентот

Член 22

- (1) Студентот има права и обврски кои произлегуваат од Законот за високо образование, Статутот на БАС, овој Правилник и другите нормативни акти на БАС.
- (2) Студентот има право на:
 - 1) квалитетни студии и образовен процес како што е предвидено со студиските програми;
 - 2) слободно искажување на мислење и ставови во текот на наставата и другите активности на БАС;
 - 3) право на изјаснување за квалитетот (оценување) на наставата и наставниците;
 - 4) редовно студирање и статус на редовен студент и право на вонредно студирање и статус на вонреден студент;
 - 5) редовно да напредува, да се образува и да го заврши студирањето под услови кои важеле при уписот;
 - 6) запишување и образование под еднакви услови утврдени со Законот, Статутот, другите општи акти на БАС и студиските програми;
 - 7) учество во управувањето на БАС согласно со Законот за високо образование и Статутот на БАС;
 - 8) заштита на своите права и должности пред органите на БАС;

- 9) заштита на личноста на студентот од злоупотреба на неговото достоинство.

(3) Студентот има право да:

- 1) студира истовремено на повеќе студиски програми од различни специјалности и да изучува дополнителни курсеви;
- 2) ги продолжи студиите на друга високообразовна установа ако БАС престане со работа;
- 3) ги користи библиотеката и базите на податоци, просторот, опремата (учебните помагала), софтверот и друга научна и стручна инфраструктура на БАС;
- 4) учествува во научно-истражувачката и стручната дејност при што му се гарантираат авторски, пронаоѓачки и слични права и награди;
- 5) избира и да биде избран како претставник на студентите во органите на БАС;
- 6) користи услуги на студентскиот стандард (сместување, исхрана, здравствена заштита и друго), градски и меѓуградски превоз, според условите утврдени со законот од вршителите на соодветните дејности;
- 7) преминува од една на друга високообразовна установа, односно од едни на други студии и при тоа да ги користи погодностите на кредит системот;
- 8) учествува во работата на Студентското собрание на БАС;
- 9) учествува во формите на организирање на Студентското собрание на БАС утврдени со Статутот на БАС;
- 10) ги продолжи студиите што ги прекинал под услови определени со Статут, овој Правилник или друг акт на БАС;
- 11) користи распуст не помалку од 60 дена во рамките на една календарска година;
- 12) добива државни и други стипендии или користи финансиски кредит за издршка за време на студирањето;
- 13) остварува соработка со студентите во земјата и странство и
- 14) остварува и други права согласно Законот, Статутот на БАС, овој Правилник и другите општи акти на БАС.

(4) Студентот има обврска да:

- 1) ги исполнува задачите пропишани во студиските програми на прв циклус на студии на БАС;
- 2) редовно да ја посетува наставата согласно правилата за студирање како редовен или како вонреден студент;
- 3) да ги почитува одредбите од Законот за високо образование, Статутот на БАС и другите општи акти за внатрешно уредување;
- 4) се придржува кон решенијата и одлуките на органите на БАС;
- 5) ги почитува авторските права на авторите на учебниците, компендиумите, монографиите, учебните помагала и сл.
- 6) дејствува согласно студентскиот етички кодекс на БАС.

Член 23

(1) Студентите кои се без родители, слепи, глуви, инвалиди од прва и втора група, мајки со деца до шест годишна возраст и хоспитализираните студенти имаат право на дополнителни испитни рокови за завршно оценување.

(2) За студентите наведени од став (1) на овој член, Органот на основачи на БАС може да утврди и други дополнителни погодности за овие лица.

2.10. Мирување на правата на студентот

Член 24

(1) Студент може да поднесе барање до Наставничкиот совет на БАС за мирување на студиите поради подолготрајна спреченост за учество на студентот во наставниот процес предизвикано од различни причини:

- 1) здравствени причини – болест подолга од 1 (еден) семестар;
- 2) за време на бременост;
- 3) за време на породилно отсуство или со дете до 1 (една) година старост;
- 4) подолго отсуство од државата;
- 5) поради семејни причини;
- 6) за време на студентска размена подолга од 30 дена во која не се стекнуваат ЕКТС кредити;
- 7) за време на стручна пракса од најмалку 6 (шест) месеци;
- 8) поради неможност за исполнување на финансиски обврски согласно Договорот за школување и
- 9) поради други причини за чија оправданост одлучува Наставничкиот совет на БАС.

(2) Студентот од став (1) на овој член, треба да достави Барање за мирување, да уплати финансиски средства согласно Ценовникот за дополнителни административни услуги на БАС и документ со кој ќе бидат утврдени причините за мирување на студиите.

(3) За мирување на правата на студентот од ставот (1) на овој член одлучува Наставничкиот совет на БАС за секој конкретен случај.

(4) Правата и обврските на студиите на студентот од ставот (1) на овој член може да му мируваат додека траат условите наведени во барањето. Доколку не е наведен периодот на мирување, мирувањето на студиите може да трае до 3 (три) години од денот на започнување на мирувањето. По истекувањето на овој период, студентот го губи статусот на студент. Наставничкиот совет подготвува Одлука за престанок на статусот на студент и ја доставува до студентот и се чува во досието на студентот.

(5) Студентот кој бара да ги стави студиите во мирување, должен е да ги подмири сите финансиски обврски за тековниот семестар за кој е запишан и за предметите кои ги слушал и за предметите кои ги полагал.

(6) Средствата кои биле уплатени, а неискористени како резултат на мирување, се пренесуваат во семестарот во кој студентот ќе продолжи со студирањето, освен доколку мирувањето трае повеќе од 3 (три) години, во тој случај средствата не се пренесуваат, односно студентот ги губи.

(7) Доколку студентот повеќе од еден семестар не посетува настава, а притоа не доставил барање за мирување на студии, во тој случај Наставничкиот совет на БАС по службена должност донесува одлука за мирување на студии со повторно право на активирање на студиите на барање на студентот, но притоа мирувањето не треба да биде подолго од 3 (три) години, во спротивно студентот го губи статусот на студент.

(8) Студентите во мирување не влегуваат во вкупниот број на активни студенти на ниво на БАС.

(9) Доколку за време на мирувањето настанат измени во студиската програма, студентот продолжува да студира на изменетата студиска програма и е должен да ги исполни обврските (наставни и финансиски) што претставуваат разлика помеѓу двете студиски програми.

(10) За време на мирувањето на обврските, студентот може да полага испити доколку за полагање на предметите ги исполнил предвидените наставни обврски и други обврски.

(11) Студентите на кои ќе им престане статусот на студент поради мирување подолго од предвиденото време (односно подолго од 3 години), покрај одлуката за престанок на статусот на студент, ќе добијат и исписница само за наставните предмети за кои се завршени наставните и финансиските обврски кон БАС, во спротивно нема да им се земе предвид ништо од дотогаш завршеното.

(12) По завршувањето на рокот за мирување наведен во Одлуката на Наставничкиот совет, студентот е должен да поднесе Барање за активирање на студиите до Наставничкиот совет на БАС во рок од 15 дена по истекот на рокот предвиден за мирување и да уплати финансиски средства за активирање на студиите, согласно Ценовникот за дополнителни административни надоместоци на БАС. Наставничкиот совет на БАС донесува Одлука за активирање на студиите со наведување на активностите што студентот треба да ги преземе во тековниот семестар. Доколку студентот по истекот на рокот не поднесе барање за активирање на студиите, тогаш мирувањето му се продолжува до вкупен период од 3 (три) години вклучувајќи го и периодот кој веќе бил во мирување. Доколку студентот и во овој период не ги активира студиите, тогаш ќе се смета дека настанало прекинување на студиите и студентот го губи статусот на студент.

2.11. Престанок на статус на студент

Член 25

(1) На студентот му престанува статусот на студент на БАС доколку:

- 1) дипломира;
- 2) не ги заврши студиите во рокот утврден со Закон, Статутот на БАС и други општи на БАС;
- 3) се испише на негово барање;
- 4) е исклучен од студиите од страна на БАС;
- 5) доколку студентот мирува повеќе од 3 години;
- 6) не ги заврши студиите од прв циклус во рок кој е за два пати подолг од предвиденото времетраење на студиите;
- 7) доколку направил повеќе од една тешка дисциплинска повреда на БАС и
- 8) во други случаи кои се предвидени со Статутот на БАС и со Закон.

Член 26

(1) Статусот на студент може да биде обновен доколку лицето ги исполни условите поради кои му престанал статусот на студент на БАС, освен ако статусот не престанал со трајно исклучување. Трошоците за обновување на статусот ги подмирува студентот согласно Ценовникот за дополнителни административни трошоци на БАС.

(2) Доколку по обновувањето на статусот на студент, студиската програма е изменета

или веќе не постои, тогаш студентот е должен да ги ислуша, да ги исполни и да ги полага разликите во наставни предмети. Во овој случај студентот е должен да ги подмири и финансиските разлики во изведувањето на студиската програма на која продолжува со студиите.

(3) За престанок и обновување на статусот на студент на БАС одлучува Наставничкиот совет на БАС. По одлуката на Наставничкиот совет, студентот има право на приговор до Управата на БАС. Одлуката на Управата на БАС е конечна.

2.12. Студент гостин

Член 27

(1) Студент-гостин може да биде редовен или вонреден студент од друга високообразовна установа од земјата или од странство кој запишува делови од студиска програма на БАС во согласност со посебниот договор за признавање на ЕКТС кредити со високообразовната установа од каде што доаѓа студентот. Статусот на студент гостин трае најдолго една студиска година. Правата и обврските на студентот гостин, начинот на подмирување на трошоците за негово студирање, можноста за продолжување на студиите на БАС и други прашања поврзани со статусот на студентот гостин се регулираат со договорот помеѓу високообразовните установи.

2.13. Паралелно студирање

Член 28

(1) Студент на БАС може да студира на две или повеќе студиски програми на прв циклус на студии истовремено (паралелно студирање) во рамките на БАС или на други високообразовни установи. Во овој случај, на студентот му се признаваат сите соодветни наставни предмети од студиската програма на која е првично запишан.

(2) За остварување на правото за паралелно студирање, студентот поднесува Барање за паралелно студирање до Наставничкиот совет на БАС. Со Барањето студентот приложува и уверение за положени испити на првата студиска програма. Наставничкиот совет на БАС одлучува по Барањето на студентот во консултација со Комисијата за трансфер на кредити. Положените испити на првата студиска програма се признаваат доколку комисијата за трансфер на кредити утврди дека резултатите кои студентот ги постигнал во процесот на учење на другата студиска програма, односно високообразовна установа, ги задоволуваат барањата на предметната програма на која го врши трансферот и доколку студентот се стекнал со потребните компетенции кои се потврдени со позитивна завршна оценка.

(3) Трансферот на кредити е регулиран со Правилникот за единствениот кредит трансфер систем и премин од една на друга студиска програма, односно од една на друга високообразовна установа.

- (4) Правото за паралелно студирање на една дадена студиска програма на БАС, студентот може да го искористи само еднаш во текот на првиот циклус на студии.
- (5) За потребите на паралелното студирање, БАС посебно ги прилагодува активностите предвидени со студиската програма.
- (6) На дадена студиска програма, најголемиот број на студенти за паралелно студирање може да биде до десет студенти.
- (7) Студент на БАС може да студира и на студиски програми на други високообразовни установи согласно правилата на тие установи и законските прописи.

3. ОБЕМ И ОРГАНИЗАЦИЈА НА СТУДИИТЕ НА ПРВ ЦИКЛУС НА СТУДИИ НА БАС

3.1. Обем и организација на студиите за редовните студенти на БАС

Член 29

- (1) Наставата за редовните студенти на прв циклус на студии на БАС се одвива во 3 (три) студиски години, односно во 6 (шест) семестри.
- (2) Студиската година за редовните студенти се дели во два семестри: зимски и летен. Наставата во текот на студиската година за редовните студенти се реализира во рамките на 24 недели, односно по 12 недели ефективна настава за секој семестар. Наставата се одржува со примена на хибриден модел на настава, а во зависност од условите за реализација на наставниот предмет.
- (3) Колоквиумите во текот на студиската година се реализираат во рамките на 4 недели, односно по 2 недели предвидени за реализација на колоквиумите по семестар. Доколку колоквиумот се реализира во првата колоквиумска недела, од предвидените две, тогаш во втората колоквиумска недела се продолжува со реализацијата на наставата по предметот. Доколку колоквиумот се реализира во втората колоквиумска недела, од предвидените две, тогаш во првата колоквиумска недела се реализира настава по предметот.
- (4) Редовните испитни рокови се опфатени со обем од 8 недели во текот на една студиска година, односно по 2 недели предвидени за полагање на испити во текот на месеците јануари, февруари, јуни и септември, освен ако не е поинаку определено со академскиот календар донесен од страна на НС на предлог на директорот на БАС.
- (5) Дополнителните испитни рокови ги утврдува Наставничкиот совет на БАС и се реализираат во рамките на 4 недели во текот на една студиска година.
- (6) Студиската година започнува на 1 октомври, а завршува на 30 септември следната година. Наставата во зимскиот семестар започнува во првата недела од месец октомври, а завршува најдоцна до крајот на месец јануари следната календарска година. Наставата во летниот семестар започнува во третата недела на месец февруари и трае до крајот на месец септември тековната година.
- (7) Почетокот на наставата, неделите предвидени за настава, неделите предвидени за колоквиум, редовните испитни рокови, неработните денови и сл. се уредуваат со Студентскиот календар на БАС кој го донесува Наставничкиот совет на БАС за секој семестар одделно. Студентскиот календар на БАС се објавува на интернет страницата на

БАС, на образовниот портал и на огласните табли на БАС.

(8) Составен дел на наставата е практичната настава која се спроведува согласно студиската програма и согласно Правилникот за практична настава на БАС.

Член 30

(1) Наставата за редовните студенти се организира и изведува врз основа на утврдениот распоред на часови кој го донесува Наставничкиот совет на БАС.

(2) Распоредот на часовите се објавува најдоцна 10 дена пред почетокот на наставата во семестарот. Распоредот на часовите содржи: назив на студиската програма, студиска година за кој се однесува, семестар за кој се однесува, назив на предметот, време (ден, час) на одржување на наставата, начин и место на одржување на наставата (вежбална, амфитеатар, лабораторија и сл.), име на наставник и други информации за наставата.

(3) За секој предмет, предметниот наставник изработува оперативна програма за наставата и должен е истата да ја постави на образовниот портал по соодветниот предмет, најдоцна 7 дена пред почетокот на наставата.

(4) Предметниот наставник должен е на првата средба од наставата да ги запознае студентите со оперативната програма по предметот, со основната и дополнителната литература за самиот предмет, со условите за добивање на право за полагање и реализирање на проверката на знаењата по предметот, како и за обврските и задачите кои произлегуваат од предметот (проектни извештаи, презентации и сл.).

3.2. Студентски календар на БАС

Член 31

(1) Наставата за редовните студенти на прв циклус на студии се изведува врз основа на студентскиот календар на БАС.

(2) Студентскиот календар на БАС за секој семестар во секоја студиска година одделно го донесува Наставничкиот совет на БАС.

(3) Студентскиот календар на БАС ги содржи следниве информации: студиска година и семестар за кој се однесува, почеток на семестарот, преглед на неделите предвидени за настава по месеци, преглед на неделите предвидени за реализирање на колоквиуми, преглед на редовните испитни сесии за семестарот, преглед на распустот предвиден за студентите, преглед на неработните денови согласно Закон, поважни датуми на БАС и сл.

(4) Студентскиот календар на БАС се објавува на огласните табли на БАС, на образовниот портал на БАС и на интернет страницата на БАС најдоцна 10 дена пред почетокот на наставата во соодветниот семестар.

3.3. Обем и организација на студиите за вонредните студенти

Член 32

(1) Наставата за вонредните студенти на прв циклус на студии се реализира во рамките на зимскиот и летниот семестар во студиската година, а исто така и во рамките на дел од зимскиот и летниот распуст на студентите и на тој начин се скратува времетраењето на студиите за вонредни студенти.

(2) Првата студиска година за вонредните студенти започнува на 1 (први) октомври. Поради изведување на настава во рамките на летниот и зимскиот распуст на студентите, времето на почеток на настава на втората и третата студиска година е флексибилно и се утврдува во распоредот на настава.

(3) Наставата за вонредните студенти на прв циклус на студии се изведува по принципот предмет по предмет следователно во секој семестар, односно слушање на еден предмет, подготовка, полагање, па потоа се преминува на слушање на друг предмет, согласно редоследот на студиската програма.

(4) Наставата за вонредните студенти се реализира согласно хибридниот модел на настава, односно 3 (три) наставни средби по 2 (два) наставни часа онлајн и 1 (еден) час предвиден за одржување на испит со физичко присуство во просториите на БАС. Испитот се полага мин. 1 недела по завршување на последната наставна средба. По завршувањето на обврските од еден наставен предмет, се преминува со реализација на следен наставен предмет предвиден со распоредот на настава.

(5) По исклучок наставата може да се организира и менторски. За овој исклучок одлучува Наставничкиот совет на БАС.

(6) Вонреден студент кој не го положил или не го полагал испитот во предвидениот рок со распоредот на настава за вонредни студенти, во тој случај може испитот да пријави за полагање во некој од наредните редовни или дополнителни испитни рокови.

Член 33

(1) Наставата за вонредните студенти се организира и изведува врз основа на утврдениот распоред на настава кој го донесува Наставничкиот совет на БАС. Распоредот на часовите се објавува најдоцна 10 дена пред почетокот на наставата. Распоредот на часовите содржи: назив на студиската програма, студиска година за која се однесува, семестар за кој се однесува, назив на предметот, време (ден, час) на одржување на наставата, место на одржување на наставата (вежбална, амфитеатар, лабораторија и сл.), име на наставник и други информации за наставата.

(2) За секој предмет, предметниот наставник изработува оперативна програма за наставата и должен е истата да ја постави на образовниот портал по соодветниот предмет, најдоцна 5 (пет) дена пред почетокот на наставата.

(3) Предметниот наставник должен е на првата средба од наставата да ги запознае студентите со оперативната програма за предметот, со основната и дополнителната литература за самиот предмет, со условите за добивање на право за полагање и реализирање на проверката на знаењата по предметот, како и за обврските и задачите

кои произлегуваат од предметот (проектни извештаи, презентации и сл.).

3.4. Студирање на далечина

Член 34

(1) Вонредните студенти имаат можност да студираат и на далечина доколку ги исполнат условите и критериумите за студирање на далечина предвидени со Правилникот за условите, критериумите, постапката и правилата за студирање на далечина за студентите од прв и втор циклус на студии на БАС.

3.5. Студирање преку синергирање

Член 35

(1) Вонредните студенти имаат можност да студираат и преку синергирање.

(2) Синергирањето е форма на настава која опфаќа 5 консултативни наставни средби, по еден наставен час меѓу наставникот и студентот, за еден наставен предмет. По завршувањето на наставните средби и завршувањето на наставните и други обврски по предметот, студентот се здобива со правото да полага испит и може да поднесе пријава за полагање на испитот. Испитот се полага мин. 1 недела по завршувањето на последната консултативна средба. По завршувањето на обврските од еден наставен предмет, студентот преминува на следен наставен предмет. Доколку студентот не го положил или не го полагал испитот во договорениот термин, тогаш испитот може да го пријави и да го полага во некој од наредните редовни или дополнителни испитни рокови.

(3) Студентот кој ќе се одлучи да студира целосно или дел преку начинот на синергирање треба претходно да поднесе барање до Наставничкиот совет на БАС. Наставничкиот совет на БАС одлучува по барањето на студентот.

(4) Студентите кои ќе се одлучат да студираат преку синергирање плаќаат дополнителни 50% на износот на школарината или на вредноста на кредитите по соодветниот предмет.

(5) Доколку студентот целата студиска програма ја реализира преку синергирање, тогаш студентот и БАС потпишуваат договор за студирање, во кој што прецизно е наведена промената на школарината и начинот на студирање.

(6) Студентот има право во текот на студиите да го прекине ваквиот начин на студирање и да се вклучи во една од активните групи на вонредни студенти, согласно исполнетоста на условите за негово вклучување, со претходно поднесено Барање до Наставничкиот совет на БАС. Во ваков случај студентот започнува да го плаќа редовниот износ на школарината (утврден од страна на Органот на основачи) за предметите кои ќе ги слуша со наставата за вонредните студенти и врз основа на промената му се менува и Договорот за школување.

3.5. Студирање преку менторирање

Член 36

(1) Во случај кога не се создадени основните услови за реализирање на редовна настава за редовните или за вонредните студенти по одреден предмет (осипување на група, мал број на запишани студенти на предметот или на студиската програма (до пет студенти), посебни категории на студенти и сл.), Наставничкиот совет на БАС може да донесе одлука за менторско реализирање на наставата по одредени предмети.

(2) Менторското реализирање на наставата се прави преку реализација на наставата во 3 (три) наставни средби по 2 (два) наставни часа. По завршувањето на наставните средби и завршувањето на наставните и други обврски, студентот се здобива со правото да полага испит и може да поднесе пријава за полагање на испитот. Испитот се полага мин. 1 недела по завршувањето на последната средба.

3.6. ЕКТС кредити

Член 37

(1) Во согласност со Европскиот кредит трансфер систем, обемот на студиската програма изнесува вкупно 180 ЕКТС кредити, односно 60 ЕКТС кредити во една студиска година, односно 30 ЕКТС кредити во еден семестар.

Член 38

(1) Бројот на студиските кредити за одреден предмет се одредува на основа на вкупното оптоварување на студентот (теоретска и/или практична настава, проектни извештаи, вежби и сл.), времето кое му е потребно на студентот за самостојна работа (домашни задачи, проекти, и слично), како и времето кое е потребно за учење за подготовка за проверка на знаењето и завршното оценување (тестови, завршен испит и сл.). Бројот на кредитите за предметите е определен во студиската програма во рамките на предметните програми.

3.7. Времетраење на студиите

Член 39

(1) Првиот циклус на студии за редовните студенти трае 3 (три) години и се вреднува со 180 ЕКТС кредити. ЕКТС кредитите стекнати во БАС соодветствуваат на критериумите на Европскиот кредит трансфер систем - European Credit Transfer System – ECTS.

(2) Студентот, исто така, може да напредува и да ги заврши студиите за пократко време отколку што е предвидено со студиската програма. За овој случај, на барање на студентот, одлучува Наставничкиот совет на БАС.

(3) За вонредните студенти поради посебно организираниот начин на изведување на наставата првиот циклус на студии може да трае пократко од три години.

3.8. Проверка на знаењата

Член 40

- (1) Проверката на знаењето на студентот по наставните предмети се врши во текот на наставно-образовниот процес и се изразува во поени (најмногу 100 поени).
- (2) За исполнување на обврски за полагање на испитот (по делови – колоквиуми или во целина – испит) студентот добива оценка изразена во броеви од 5 до 10, при што оценката 5 означува недоволен успех.
- (3) Проверката на знаењето по одделни наставни предмети се врши на начин определен од предметниот наставник кој е предвиден во предметната програма која е дел од студиската програма.
- (4) Начинот на стекнување на право, пријавување, полагање, следење, оценување, евидентирање и чување на испити на студентите на БАС се утврдени со Правилникот за начинот стекнување на право, пријавување, полагање, следење, оценување, евидентирање и чување на испити на студентите на БАС кој го донесува Наставничкиот совет на БАС.

3.9. Пријавување на изборни предмети и евиденција

Член 41

- (1) Студентите имаат право да се одлучат кои изборни предмети ќе ги реализираат во рамките на студиската програма.
- (2) Изборните предмети студентите ги избираат на крајот од секој семестар, за секој нареден семестар.
- (3) Наставничкиот совет на БАС, утврдува кои наставни предмети од листата на изборни наставни предмети ќе ги понуди за избор на студентите во рамките на летниот и зимскиот семестар, согласно студиската програма. Во листата на изборни предмети, Наставничкиот совет може да вклучи и наставни предмети од други акредитирани студиски програми на прв циклус на студии на БАС.
- (4) Изборот се прави врз основа на листата на изборни предмети, од став (3) на овој член, на која студентот треба да го означи својот избор и листата да ја достави до Референтите за студентски прашања. Доколку студентот не поднесе листа на изборни предмети, тогаш по службена должност се вклучува во некоја од формираните групи на изборни предмети.
- (5) Референтите за студентски прашања врз основа на изборот направен од страна на студентите креираат листа на изборни предмети кои ќе се реализираат во рамките на престојните семестри.
- (6) Настава ќе се организира за оние предмети за кои ќе има група од мин. 5 (пет) студенти.
- (7) Доколку студентот се одлучил за некој предмет за кој нема група, тогаш ќе мора да се вклучи во некоја од постоечките групи на изборни предмети. Доколку студентот не се одлучи за промената, тогаш по службена должност студентот се вклучува во некоја од

формираните групи на изборни предмети.

(8) Доколку студентот сака индивидуално да направи промена на одлуката за некој/и изборен предмет/и тогаш потребно е да поднесе барање до Наставничкиот совет на БАС не подоцна од 7 дена пред почетокот на семестарот. Наставничкиот совет одлучува по поднесеното барање, притоа водејќи сметка на намалувањето на бројот на групата на студенти кои ќе го слушаат предметот од кој студентот се откажува.

(9) Доколку група на студенти кои веќе се одлучиле за одреден предмет или предмети сака да направи промена на предметот/тите, тогаш потребно е да поднесе барање до Наставничкиот совет на БАС, но не подоцна од 7 дена пред почетокот на семестарот. Наставничкиот совет одлучува по барањето на студентите врз основа на разгледување на можноста за покривање на наставата со друг/и изборни предмети.

(10) Доколку студентот слуша изборен наставен предмет кој претходно не го избрал, истиот не му се смета во неговите вкупни остварувања, согласно студиската програма.

3.10. Повторно слушање на предмети

Член 42

(1) Студентот кој нема да го положи испитот по три неуспешни обиди има обврска повторно да го слуша предметот, при што и полагањето на колоквиумите се смета за еден од тие три обиди.

(2) Доколку предметот е од групата на задолжителни наставни предмети, тогаш студентот има обврска предметот да го слуша во наредната студиска година, согласно распоредот на настава.

(3) Доколку предметот е од групата на изборни наставни предмети, студентот има можност да го слуша истиот предмет или да слуша друг изборен предмет од соодветната листа за кој веќе има предвидено настава.

(4) За секое повторно слушање на предмет, поради причините наведени во став (1) на овој член, студентот е должен да уплати соодветен паричен надоместок чија висина се утврдува врз основа на вредноста на кредитите што ги носи тој предмет (бројот на ЕКТС кредитите на предметот се множи со паричната вредност на еден кредит на БАС).

3.11. Запишување на семестар/година

Член 43

(1) Запишувањето на семестарот/ годината е задолжително за сите студенти.

(2) Запишувањето на семестарот се врши врз основа информациите од личниот картон.

(3) Личен картон кој се води за секој студент од започнување на студиите до завршување на студиите односно до отпишувањето;

(4) Личниот картон за редовните и вонредните студенти содржи информации за студентот, за неговиот статус, место на студирање и други информации за предметите што ги слушал во тековниот семестар (положените предмети, оценките и износот на кредити, како и средниот успех и вкупниот број на освоени кредити), за исполнување на

обврските околу практичната настава, информации за исполнување на финансиските обврски согласно Договорот за школување и информации за користење на библиотечниот фонд на БАС.

(5) Врз основа на податоците во личниот картон се утврдува дали студентот има право да слуша нареден семестар или година.

(6) Студентот ќе се стекне со правото да слуша и полага предмети од втора студиска година, доколку во првата студиска година има освоено најмалку 40 ЕКТС и исполнети наставни и финансиски обврски за таа студиска година.

(7) Студентот ќе се стекне со правото да слуша и полага предмети од трета студиска година, доколку во втората студиска година има освоено најмалку 90 ЕКТС и исполнети наставни и финансиски обврски за таа студиска година.

(8) Студент кој од оправдани причини (за кои приложува доказ) не ги исполнил условите наведени во став (6) и (7) на овој член, може да запише наредна година доколку поднесе барање до Наставничкиот совет на БАС и тоа биде прифатено од негова страна.

(9) Личните картони ги пополнуваат референтите за студентски прашања и истите ги заверуваат со свој потпис.

(10) Запишувањето и заверувањето на семестарот се врши и во индексот на студентот.

3.12. Завршување на студирањето

Член 44

(1) Студентите од првиот циклус на студии на БАС завршуваат со положување на сите испити предвидени со студиската програма на која студентот се запишал.

(2) Податоците за оценките по предметите од студиската програма се запишани во Личниот картон на студентот, во пријавата и записникот за завршно оценување, во индексот и електронскиот индекс на студентот на образовниот портал на БАС.

(3) За исполнетоста на условите од ставот (1) на овој член, студентот кој ги завршил наставните обврски, согласно студиската програма и финансиските обврски, согласно договорот за школување, доставува барање добивање на уверение за положени испити до Стручната и административната служба на БАС.

(4) Уверението за целосно реализирана студиска програма се издава врз основа на податоците во пријавите и записниците за испитите за секоја предметна програма, потпишани од наставникот.

(5) Просечниот успех на студентот претставува аритметичка средина на оценките од завршното оценување по сите наставни предмети во текот на студиите на студиската програма.

(6) Студентот, покрај наставните обврски треба, да ги има завршено и финансиските обврски кон БАС согласно Договорот за школување.

4. ВИДОВИ НА ДОКУМЕНТИ КОИ МУ СЕ ИЗДАВААТ НА СТУДЕНТОТ ВРЗ ОСНОВА НА ЕВИДЕНЦИЈАТА

4.1. Диплома и додаток на диплома

Член 45

- (1) Студентот кој ќе ги заврши сите обврски по студиската програма за добивање на високо образование на прв циклус на студии, БАС врз основа на евиденцијата што се води за истиот му издава диплома.
- (2) Со дипломата се потврдува дека студентот завршил студиска програма од прв циклус на студии на БАС и се стекнал со соодветен стручен назив.
- (3) Составен дел на дипломата е додаток на дипломата.
- (4) Дипломата и додаток на дипломата на БАС ја потпишува директорот на БАС и се заверува со сув печат на БАС.
- (5) Заедничката диплома и додатокот на диплома ја потпишуваат овластените лица на БАС и високообразовната установа со која БАС ја организира студиската програма за стекнување на заедничка диплома.
- (6) Дипломата и додатокот на диплома му се врачува на студентот на свечената промоција на лицата кои завршиле стручни студии на студиските програми на БАС. Промоцијата на завршените студенти ја прави Директорот на БАС. По исклучок, Дипломата и додатокот на диплома, може да се подигнат и побрзо од терминот предвиден за свечена промоција, со поднесување на Барање до деловниот секретар на БАС и подмирување на финансиските обврски предвидени во Ценовникот за висината на надоместоците што ги плаќаат студентите за дополнителни административни услуги на бас за прв и втор циклус на студии
- (7) Содржината и формата на дипломата, упатството за подготовка на додатокот на диплома и другите јавни исправи ги пропишува Министерот надлежен за работите на високото образование.
- (8) Поблиската содржина и формата на дипломата и упатството за подготовка на додатокот на дипломата, уверението за положени испити, сертификатите и другите јавни исправи на БАС се пропишани и со Правилникот за содржината и формата на дипломата, упатството за подготовка на додатокот на диплома и другите јавни исправи на БАС, а согласно актот пропишан од страна на министерот од ставот (7) на овој член.

4.2. Уверение за положени испити

Член 46

- (1) На студентот кој ќе ги изврши сите обврски (наставни и финансиски) по студиската програма од прв циклус на студии на БАС за усовршување или само дел од студиската програма за стекнување на образование му се издава јавна исправа уверение за положени испити (целосно или делумно), за завршениот дел од студиската програма кое содржи податоци за нивото, природата и содржината на студиите, како и постигнатите резултати. За добивање на уверението студентот поднесува соодветно

барање до Стручната и административната служба на БАС.

4.3 Сертификат за делумно завршена студиска програма

На студентот кој завршил дел од студиска програма, сертификат за стекнати студиски кредити, завршени години, семестри, испити, модули, делови од

студиска програма, односно за завршени обврски по студиска програма Други јавни исправи

Член 47

(1) Други јавни исправи се: индекс, студентска легитимација, уверение за завршниот дел на студиската програма.

5. СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Член 48

(1) Со завршување на стручните студии со 180 ЕКТС кредити се стекнува диплома со додавка на соодветната струка согласно студиската програма.

(2) Во меѓународниот промет и дипломата на англиски јазик, стручниот назив по завршување на првиот циклус на студии на БАС е **Bachelor** или **Baccalaureus**, односно **Baccalaurea** со додавка на струката.

(3) Согласно измените во ЗВО во новите акредитирани студиски програми стручниот назив по завршување на првиот циклус на студии е Bachelor of applied arts in, со додавка на струката.

(4) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на студиска програма на првиот циклус на студии на БАС припаѓаат на ниво VI Б од Националната рамка на високообразовни квалификации утврдена со Законот за Националната рамка за квалификации и соодветствуваат на ниво 6 од Европската рамка на високообразовни квалификации.

Член 49

(1) Во рамките на првиот циклус на студии на БАС може да се реализираат и кратки стручни студиски програми со 60 до 120 ЕКТС кредити.

(2) Со завршување на стручните студии од 60 до 120 ЕКТС кредити се стекнува соодветен стручен назив во согласност со Закон.

(3) Квалификациите кои се стекнуваат со завршувањето на кратките стручни студиски програми од прв циклус на студии со 60 до 120 ЕКТС припаѓаат на нивото V од Националната рамка на високообразовни квалификации во Р. Македонија, која соодветствува на ниво 5 од Европската рамка на високообразовни квалификации.

6. АДМИНИСТРАТИВНА ПОДДРШКА

Член 50

(1) Административната поддршка на студиите од прв циклус на студии е распределена помеѓу деловниот секретар и административната служба на БАС.

7. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 51

(1) За толкување на одредбите од овој Правилник е надлежен Органот на основачи на БАС.

Член 52

(1) Овој Правилник влегува во сила од денот на донесувањето.

Орган на основачи:

Проф. д-р Цветко Смилевски

Виш пред. м-р Горазд Смилевски

Цена Смилевска